

อัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Identity of Students in Information Management Program
at Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

วิเชียร มั่นแหล่

Wichian Manlae

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์นักศึกษา ในด้านการเป็นนักคิด นักปฏิบัติ และมีจิตสาธารณะ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านนักคิด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความสามารถในการออกแบบและวางแผนการทำงานได้ และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) รองลงมานักศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและการวินิจฉัยแก้ปัญหาได้ อยู่ในระดับมาก

¹ สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ;
Department of Information Management Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si
Thammarat Rajabhat University.

(ค่าเฉลี่ย 3.97) 2) ด้านนักปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความทักษะในการใช้เครื่องมือที่จำเป็นที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนักสารสนเทศได้ (ค่าเฉลี่ย 4.14) รองลงมานักศึกษาสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.08) และ 3) ด้านจิตสาธารณะ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า มีน้ำใจ เสียสละ และเคารพสิทธิของผู้อื่น อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.29) รองลงมานักศึกษามีบุคลิกภาพที่ดี มีจิตบริการ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และสามารถทำร่วมกับผู้อื่นได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.26)

ส่วนแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษา พบว่า 1) ด้านการพัฒนานักคิด จะต้องพัฒนาให้นักศึกษามีบุคลิกภาพเป็นคนกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจ สามารถปฏิสัมพันธ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข โดยสอดคล้องในวิธีการเรียนการสอนของรายวิชา และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของสาขาวิชา 2) ด้านนักปฏิบัติ ต้องพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะสู่การปฏิบัติอย่างครบวงจรทุกรายวิชา และควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติ และ 3) ด้านจิตสาธารณะ ต้องเร่งพัฒนาให้นักศึกษามีบุคลิกภาพและกิริยาท่าทางที่อ่อนโยน พร้อมช่วยเหลือผู้อื่นทุกเวลา มีจิตใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นจิตอาสาในหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังความมีจิตสาธารณะตั้งแต่ปีแรกจนถึงปีสุดท้ายของการเป็นนักศึกษา

คำสำคัญ: อัตลักษณ์นักศึกษา, หลักสูตร, การจัดการสารสนเทศ

Abstract

The focus of this study was to explore the students' identity concerning their abilities to think, practice, and possess public mind service. The research employed a mixed method approach to determine the students' abilities. The data were gathered through questionnaires, interview forms and group discussions and descriptively analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings indicated 1) the participants as thinkers were capable in designing and planning their work operation and had analytical and synthetic thinking at the top level (Mean =3.97), followed by the system thinking ability (Mean

= 3.97) for managing their task operation. 2) As practitioners, the study sample on average had high working skills (Mean 4.14), if considered by each type of work, they were capable to handle information professional tools (Mean = 4.14), followed by the ability in undertaking assigned tasks (4.08). 3) As public minded persons, the participants had generally high abilities in pursuing public work (Mean = 4.29), and generosity, sacrifice, and respect of the rights of others were also found at the high level (Mean = 4.29), followed by good personality, service mind, generosity, and ability in working with others (4.26).

Concerning the approaches for student identity development, it was found that to develop thinkers students needed to be trained to dare to think, express themselves, be self-confident, and collaborate with people from multi-cultural background. This training had to be integrated into course instruction and activities. As practitioner development, practicum requirements and assignment should be required in each course work, including extra-curricular activities with the emphasis on work based learning. To develop students to become public minded persons, the students needed to be cultivated to have good personality, gentle manner, and be ready to help others, including benevolence. In addition they had to be encouraged to do voluntary work in various organizations from the fresh men to the senior years of their studies.

Keywords: Student identity, Curriculum, Information management

บทนำ

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 125ง ณ วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา หรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขาหรือสาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด ต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับสาขาวิชาที่เน้นทักษะการปฏิบัติต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิและลักษณะของหลักสูตรอย่างน้อยต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ในแนวทางการปฏิบัติ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 และจะต้องกำหนดชื่อปริญญา จำนวนหน่วยกิต ระยะเวลาในการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2009) โดยการจัดการศึกษาจะต้องเชื่อมโยงมาตรฐานคุณวุฒิ และลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับระยะเวลา การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงาน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ นอกจากนี้หลักการสำคัญของมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาในแต่ละสถาบันอุดมศึกษาของประเทศ เป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาได้กำหนดมาตรฐานในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้บัณฑิตมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวังสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นคนดีของสังคม (The Higher Education Commission, 2009)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเป็นสถาบันการศึกษาหนึ่งที่มีพันธกิจทางวิชาการ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่เปิดการสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงระดับปริญญาเอก ควบคู่ไปกับพันธกิจด้านการวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุง

ศิลปะและวัฒนธรรม ภายใต้ปรัชญา “ประทีปถิ่น ประเทืองไทย” โดยมีพันธกิจหลัก 5 ข้อ ได้แก่ 1) ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และยกระดับมหาวิทยาลัยให้เป็นผู้นำด้านวิชาชีพครูในภูมิภาค 2) พัฒนาคุณภาพงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น 3) บริการวิชาการเชิงบูรณาการ ที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น และสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 4) ทำนุบำรุง สืบสาน ถ่ายทอดคุณค่า ความสำนึก ความภูมิใจในวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่นของชาติ อย่างบูรณาการ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น และพัฒนาองค์ความรู้สู่สากล และ 5) พัฒนาระบบคุณภาพการบริหาร และการจัดการมหาวิทยาลัยเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ เป็นองค์กรเยี่ยมสุข ภายใต้หลักธรรมาภิบาล บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเป็นมหาวิทยาลัยอุดมปัญญา ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการพัฒนาตามแผนพัฒนาระยะที่ 1 (พ.ศ.2560-2564) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เน้นการผลิตบัณฑิตเป็นคณดี คนเก่ง รู้จักดำเนินชีวิตมีศักยภาพ สอดคล้องตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต พร้อมสำหรับการแข่งขัน เป็นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคตปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกัน เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกันเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ การใฝ่เรียนรู้อ การแก้ปัญหา การรับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน ภายใต้อัตลักษณ์ของบัณฑิต “เป็นนักคิด นักปฏิบัติ และมีจิตสาธารณะ” (Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, 2017)

สำหรับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ เป็นหลักสูตรหนึ่งที่จะต้องพัฒนานักศึกษาให้เป็นไปตามอัตลักษณ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ซึ่งหลักสูตรนี้พัฒนามาจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 มีการปรับปรุงในปี พ.ศ.2543 ปี พ.ศ.2550 พ.ศ.2554 พ.ศ.2556 และล่าสุดปี พ.ศ.2560 โดยมุ่งผลิตนักสารสนเทศที่มีความรู้ มีคุณธรรม

นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาจัดการสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจรรยาบรรณอาชีพ ที่สำคัญหลักสูตรดังกล่าวมุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นนักสารสนเทศยุคใหม่ให้แก่สถาบันบริการสารสนเทศทั้งภาครัฐและเอกชน โดยจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และวิทยาการต่าง ๆ ที่มีความรู้คู่คุณธรรม นำความรู้มาจัดการสารสนเทศและนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้กับการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจรรยาบรรณอาชีพ สร้างนักสารสนเทศที่มีความรู้และประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ มีคุณธรรมจริยธรรม จิตสาธารณะ และตระหนักต่อจรรยาบรรณอาชีพ และมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการสารสนเทศ โดยสามารถปฏิบัติงานในสถาบันบริการสารสนเทศทุกประเภทและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีทักษะการรู้สารสนเทศเพื่อพัฒนาตนเองและผู้อื่นให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตได้ 3) เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีทักษะการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการประกอบอาชีพได้และ 4) เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณธรรมจริยธรรม ทางอาชีพและมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม (Nakhon Si Thammarat Rajabhat University Faculty of Humanities and Social Sciences, 2017).

การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ เป็นการบริหารจัดการเพื่อให้นักศึกษาที่เรียนในสาขานี้ดังกล่าวมีอัตลักษณ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อเป็นการตรวจสอบอัตลักษณ์ของนักศึกษาว่าเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดสาขาวิชาได้จัดโครงการ/กิจกรรม ตลอดระยะเวลาที่จัดการเรียนการสอน ทางผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยในเรื่อง “อัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช” เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนักศึกษาในปัจจุบัน และเป็นแนวทางการพัฒนานักศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในด้านการเป็นนักคิด นักปฏิบัติ และมีจิตสาธารณะ

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed methods) ระหว่าง เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิธีการรวบรวมข้อมูลจากสอบถาม (questionnaire) การสัมภาษณ์ (interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) อันประกอบด้วยประเด็นหลัก ๆ คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติสำหรับการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกเป็น ประชากร คือ นักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ และอาจารย์ประจำหลักสูตร ส่วนกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง มีจำนวนทั้งหมด 153 คน ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 133 คน และกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. เครื่องมือเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามอัตลักษณ์นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ซึ่งมีข้อมูล 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาตามอัตลักษณ์ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านนักคิด มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ 2) ด้านนักปฏิบัติ มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ และ 3) ด้านจิตสาธารณะ มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ รวมทั้งหมด 18 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านนักคิด ด้านนักปฏิบัติ และด้านจิตสาธารณะ

2. เครื่องมือเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และการสนทนากลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็นในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษา

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรม เกี่ยวกับแนวคิดอัตลักษณ์นักศึกษา เอกลักษณ์สถาบันการศึกษาและงานวิจัยเกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ มากำหนดกรอบแนวคิดและสร้างเป็นแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์

2. นำวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ เพื่อศึกษาอัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในด้านการเป็นนักคิด นักปฏิบัติ และมีจิตสาธารณะ และศึกษาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษา มาเป็นแนวคำถามทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สร้างเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

3. นำเครื่องมือการวิจัยปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ศักดิ์ สังขวิทยุ เพื่อตรวจสอบให้ครอบคลุมในทุกประเด็นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตรวจสอบความถูกต้องของแนวคำถาม

4. นำเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ไปตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยนำไปทดสอบ (Pre-Test) กับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง แต่มีคุณลักษณะตรงตามลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจริง โดยนำผลของการทดสอบไปตรวจสอบว่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นรายด้านใช้สัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach) และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.790

5. นำเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ที่ตรวจสอบความถูกต้องและตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ จำนวน 133 คน

6. นำเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ ไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็นในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษา จำนวน 20 คน ประกอบด้วย นักศึกษา 8 คน ศิษย์เก่า 8 คน ผู้ปกครอง 3 คน ผู้ใช้บัณฑิต 3 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร 3 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือน มีนาคม-มิถุนายน พ.ศ.2561 โดยใช้วิธีการเก็บหลายวิธีผสมผสานกันเพื่อให้ได้ข้อมูลครบสมบูรณ์ ได้แก่

1. ระยะการวิจัยที่ 1

เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ด้วยวิธีการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Form ให้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สะดวกกับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ สามารถตอบแบบสอบถาม Online ผ่านช่องทาง E-mail และ Line และวิธีที่ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างโดยตรง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากนักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ

2. ระยะการวิจัยที่ 2

นำผลการวิจัยในระยะที่ 1 มาทำการวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สถิติสำหรับการวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องอัตลักษณ์ของนักศึกษา โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการลดทอนข้อมูล การจัดแยกประเภทข้อมูล แบ่งหมวดหมู่ของข้อมูลตามประเด็น เพื่อหาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ระยะการวิจัยที่ 1 ศึกษาอัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในด้านการเป็นนักคิด นักปฏิบัติ และมีจิตสาธารณะ ผลการวิจัย พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 133 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 78.20) และเพศชาย (ร้อยละ 21.80) ส่วนใหญ่อายุ 18-25 ปี (ร้อยละ 63.16) อายุ 41-47 ปี (ร้อยละ 16.54) อายุ 48-55 ปี (ร้อยละ 8.27) อายุ 33-40 ปี (ร้อยละ 5.26) อายุ 26-32 ปี (ร้อยละ 4.51) และอายุ 56 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 2.26) และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา 65 คน (ร้อยละ 48.87) ผู้ปกครอง 32 คน (ร้อยละ 24.06) ศิษย์เก่า 21 คน (ร้อยละ 15.79) ผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ 10 คน (ร้อยละ 7.52) และอาจารย์ประจำหลักสูตร 5 คน (ร้อยละ 3.76)

จากการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษา ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านนักคิด นักปฏิบัติ และมีจิตสาธารณะ ผลการวิจัยเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม พบว่า

1. ด้านนักคิด พบว่าอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบและวางแผนการทำงานได้ และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) รองลงมามีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและการวินิจฉัยแก้ปัญหาได้, มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ มาช่วยในการปฏิบัติงานได้, สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์สารสนเทศตามความต้องการของเพื่อนร่วมงานและผู้ให้บริการได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) และสุดท้ายนักศึกษาสามารถแสวงหาวิธีการ/ความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการทำงานได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.92)

2. ด้านนักปฏิบัติ พบว่า อัตลักษณ์ของนักศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีทักษะในการใช้เครื่องมือที่จำเป็นที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนักสารสนเทศได้ (ค่าเฉลี่ย 4.14) รองลงมามีความสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.08) มีความเชี่ยวชาญในงานที่ปฏิบัติ/รับผิดชอบ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้นและการรู้เท่าทันสารสนเทศทุกรูปแบบได้ (ค่าเฉลี่ย 4.05) มีความสามารถปฏิบัติงานได้ โดยบูรณาการความรู้จากศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) และสุดท้าย

นักศึกษาที่มีผลงานสามารถสะท้อนถึงการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันหรือแก้ปัญหา การปฏิบัติงานในวิชาชีพนักสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98)

3. ด้านจิตสาธารณะ อัตลักษณ์ของนักศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีน้ำใจ เสียสละ และเคารพสิทธิของผู้อื่น อยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 4.29) รองลงมานักศึกษามีบุคลิกภาพที่ดี มีจิตบริการ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ สามารถทำร่วมกับผู้อื่นได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.26) สามารถเผื่อแผ่แบ่งปันและ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องมีใครร้องขอ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) มีการปฏิบัติจนเป็น นิสัยในการอนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.05) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและดำรงความเป็นไทย อยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) และสุดท้ายนักศึกษามีการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและ ประเทศอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.38)

สรุปอัตลักษณ์ของนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) ด้านนักปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) และด้านนักคิด อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) ดังปรากฏผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของนักศึกษา

อัตลักษณ์ของนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. ด้านการแสดงออกถึงการเป็นนักคิด	3.95	0.75	มาก
1.1 มีความสามารถในการออกแบบและวางแผนการ ทำงานได้	3.97	0.65	มาก
1.2 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้	3.97	0.65	มาก
1.3 มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการ ปฏิบัติงานและการวินิจฉัยแก้ปัญหาได้	3.95	0.71	มาก
1.4 มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และ ประสบการณ์ต่าง ๆ มาช่วยในการปฏิบัติงานได้	3.95	0.82	มาก

1.5 สามารถแสวงหาวิธีการ/ความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการทำงานได้	3.92	0.84	มาก
1.6 วิเคราะห์ สังเคราะห์สารสนเทศตามความต้องการของเพื่อนร่วมงานและผู้ให้บริการได้	3.95	0.82	มาก
2. ด้านการแสดงออกถึงการเป็นนักปฏิบัติ	4.06	0.79	มาก
2.1 มีความสามารถปฏิบัติงานได้ โดยบูรณาการความรู้จากศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	4.02	0.80	มาก
2.2 มีความเชี่ยวชาญในงานที่ปฏิบัติ/รับผิดชอบ	4.05	0.85	มาก
2.3 ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	4.08	0.79	มาก
2.4 ผลงานสามารถสะท้อนถึงการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันหรือแก้ปัญหการปฏิบัติงานในวิชาชีพนักสารสนเทศ	3.98	0.77	มาก
2.5 มีทักษะในการใช้เครื่องมือที่จำเป็นที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนักสารสนเทศได้	4.14	0.74	มาก
2.6 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้นและการรู้เท่าทันสารสนเทศทุกรูปแบบได้	4.05	0.78	มาก
3. ด้านการแสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ	4.10	0.82	มาก
3.1 มีน้ำใจ เสียสละ และเคารพสิทธิของผู้อื่น	4.29	0.74	มาก
3.2 เผื่อแผ่แบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องมีใครร้องขอ	4.14	0.83	มาก
3.3 มีบุคลิกภาพที่ดี มีจิตบริการ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และสามารถทำร่วมกับผู้อื่นได้	4.26	0.72	มาก
3.4 มีการปฏิบัติงานเป็นนิสัยในการอนุรักษ์ สืบสานและพัฒนารามชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม	4.05	0.82	มาก
3.5 การเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศอย่างต่อเนื่อง	3.85	0.87	มาก
3.6 มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง สังคมและดำรงความเป็นไทย	4.02	0.87	มาก
รวม	4.04	0.79	มาก

ระยะการวิจัยที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านนักคิด นักปฏิบัติ และมีจิตสาธารณะ โดยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ นักศึกษา คิษย์เก่า ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ และอาจารย์ประจำหลักสูตร พบว่า การจัดรายวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ ควรมีการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะสู่การปฏิบัติอย่างครบวงจรทุกรายวิชา และควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ให้ครอบคลุมทุกๆ ด้าน ถ้าวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการเป็นนักคิด นักศึกษาบางส่วนยังขาดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและการวินิจฉัยแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบได้ ดังนั้นทางหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ จึงต้องเร่งพัฒนาให้นักศึกษามีบุคลิกภาพเป็นคนกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจ สามารถปฏิสัมพันธ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข โดยสอดแทรกในวิธีการเรียนการสอนของรายวิชา และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของสาขาวิชา เพื่อให้ นักศึกษา มีความกระตือรือร้นในการคิดแสดงออก

ผลการสนทนากลุ่ม พบว่า แนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นนักคิด มีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับนักศึกษา ให้รางวัลกับนักศึกษาบางโอกาส สาขาวิชาจะต้องมีกิจกรรมที่ทำให้ นักศึกษาสามารถใช้ความคิดให้มาก ฝึกให้นักศึกษาได้ระดมสมองและคิดอย่างเป็นระบบ เพราะยังถือว่าเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สามารถออกแบบวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบได้ โดยบูรณาการกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างการเป็นนักคิดไว้ในรายวิชา ทุก ๆ วิชา

2. ด้านการเป็นนักปฏิบัติ นักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะในวิชาชีพอยู่ในระดับดี สามารถใช้เครื่องมือที่จำเป็นที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพได้ แต่ยังควรส่งเสริมให้นักศึกษามีกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เครื่องมือใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีทักษะที่เท่าทันยุคดิจิทัล

ผลการสนทนากลุ่ม พบว่า แนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการปฏิบัติ นักศึกษาจะต้องเน้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นทักษะดิจิทัล ด้านวิชาชีพ สามารถจัดการสารสนเทศได้หลากหลายรูปแบบด้วยทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบอัตโนมัติและสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ การมีทักษะในการเลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมรวดเร็ว โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ มีทักษะด้านการสื่อสารที่เด่นด้านภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ มีทักษะการทำงานด้านสารสนเทศแบบเชิงบูรณาการกับศาสตร์อื่น เป็นนักสร้างสรรค์เนื้อหา (content) หรือนักสร้างสรรค์คอนเทนท์ มีทักษะการปฏิบัติงานในท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรม เข้าใจ เข้าถึง มีจิตวิทยาและรู้จักผู้คนในบริบททางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีความรู้รอบด้าน เท่าทันสมัยและไหวทันต่อคนและสภาพแวดล้อม ซึ่งทักษะที่กล่าวมาข้างต้นสาขาวิชาจะต้องสอดแทรกให้อยู่ในกระบวนการเรียนการสอนทุกรายวิชาของหลักสูตร โดยเฉพาะวิชาที่มีชั่วโมงปฏิบัติการ

3. ด้านการมีจิตสาธารณะ นักศึกษาบางคนยังขาดจิตสาธารณะ ทางสาขาวิชาจึงต้องเร่งพัฒนาให้นักศึกษามีบุคลิกภาพและกิริยาท่าทางที่อ่อนโยนพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นตลอดเวลา มีจิตใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลืองานคนอื่นโดยไม่ต้องร้องขอ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของสาขาวิชา และส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นจิตอาสาในหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ เช่น ชมรมกู้ภัยนาคบุตร กองพัฒนานักศึกษา และชมรมที่ทำงานเพื่อสังคมต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อปลูกฝังความมีจิตสาธารณะแต่ปีแรกจนถึงปีสุดท้ายของการเป็นนักศึกษา

ผลจากการสนทนากลุ่ม พบว่า แนวทางในการพัฒนาให้นักศึกษามีจิตสาธารณะทั้ง 8 ด้านคือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี 3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม 4) ความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะ 5) ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น 6) มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 7) มีการติดต่อ สื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ 8) มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้นั้น จะต้องจัดกิจกรรมเสริมด้านวิชาชีพ ออกให้บริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่นทั้งในลักษณะกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม นักศึกษาที่ออกให้บริการวิชาการจะต้องมาด้วยความสมัครใจ โดยให้นักศึกษาคิดโครงการหรือกิจกรรมด้วยตนเองแล้วลงพื้นที่แล้วให้อาจารย์เป็นผู้แนะเทศ ที่สำคัญอาจารย์จะต้องมีความเสียสละมุ่งมั่นและทุ่มเทให้กับการทำงาน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่

นักศึกษา และที่สำคัญต้องมีกิจกรรมที่หลากหลาย และนักศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยการจัดกิจกรรมต้องบูรณาการกิจกรรมเข้าไปในเนื้อหาวิชาทุกรายวิชา การส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทุกๆ ครั้ง เพื่อปลูกฝังให้เป็นผู้มีความพร้อมและความสามารถในการเป็นคนที่สมบูรณ์และมีจิตสาธารณะที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ศิษย์เก่าและนักศึกษปัจจุบันต้องการเห็นนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มีความพร้อมสามารถทำงานปฏิบัติการด้านวิชาชีพสารสนเทศได้ตั้งแต่ปีแรกของการเข้าศึกษาในสาขาวิชา เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง ดังนั้นนักศึกษาที่เข้ามาปีแรกควรสร้างการเป็นนักคิด นักปฏิบัติ และมีจิตสาธารณะเลย โดยส่งไปฝึกปฏิบัติสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพในช่วงเวลาว่างหรือปิดเทอมทุกๆ ปี ณ สถานประกอบการสถาบันองค์กรของรัฐ เอกชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้มีโอกาสเห็นช่องทางการทำงานและได้ฝึกทำงานจริง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. อัตลักษณ์นักศึกษา

1.1 ด้านนักคิด พบว่าคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบและวางแผนการทำงานได้ และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้ อยู่ในระดับมาก รองลงมานักศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและการวินิจฉัยแก้ปัญหาได้, มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มาช่วยในการปฏิบัติงานได้, สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์สารสนเทศตามความต้องการของเพื่อนร่วมงานและผู้ให้บริการได้ และสุดท้ายนักศึกษาสามารถแสวงหาวิธีการ/ความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการทำงานได้

1.2 ด้านนักปฏิบัติ พบว่า คุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของนักศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีทักษะในการใช้เครื่องมือที่จำเป็นที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนักสารสนเทศได้ รองลงมานักศึกษาสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ, มีความเชี่ยวชาญในงานที่ปฏิบัติ/รับผิดชอบ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้นและการรู้เท่าทันสารสนเทศทุกรูปแบบได้, มีความสามารถปฏิบัติงานได้โดยบูรณาการความรู้

จากศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และสุดท้ายนักศึกษามีผลงานสามารถสะท้อนถึงการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันหรือแก้ปัญหាកการปฏิบัติงานในวิชาชีพนักสารสนเทศ

1.3 ด้านจิตสาธารณะ คุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของนักศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีน้ำใจ เสียสละ และเคารพสิทธิของผู้อื่น อยู่ในระดับมาก รองลงมา นักศึกษามีบุคลิกภาพที่ดี มีจิตบริการ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้, สามารถเผื่อแผ่แบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องมีใครร้องขอ, มีการปฏิบัติจนเป็นนิสัยในการอนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม, มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง สังคมและดำรงความเป็นไทย และสุดท้ายนักศึกษามีการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษา

2.1 ด้านการเป็นนักคิด พบว่า นักศึกษาบางคนยังขาดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและการวินิจฉัยแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบได้ ดังนั้นทางหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ จึงต้องเร่งพัฒนาให้นักศึกษามีบุคลิกภาพเป็นคนกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจ สามารถปฏิสัมพันธ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข โดยสอดแทรกในวิธีการเรียนการสอนของรายวิชา และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของสาขาวิชา เพื่อให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการคิด แสดงออก ส่วนแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นนักคิด มีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับนักศึกษา ให้อำนาจกับนักศึกษา บางโอกาส สาขาวิชาจะต้องมีกิจกรรมที่ทำให้นักศึกษาสามารถใช้ความคิดให้มาก ฝึกให้นักศึกษาได้ระดมสมองและคิดอย่างเป็นระบบ เพราะยังถือว่าเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สามารถออกแบบวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบได้ โดยบูรณาการกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างการเป็นนักคิดไว้ในรายวิชาทุก ๆ วิชา

2.2 ด้านการเป็นนักปฏิบัติ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะในวิชาชีพอยู่ในระดับดี สามารถใช้เครื่องมือที่จำเป็นที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพได้ แต่ก็ควรส่งเสริมให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เครื่องมือใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีทักษะที่เท่าทันยุคดิจิทัล ส่วนแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการปฏิบัติ นักศึกษาจะต้องเน้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นทักษะดิจิทัล ด้านวิชาชีพ

สามารถจัดการสารสนเทศได้หลากหลายรูปแบบด้วยทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบอัตโนมัติและสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ การมีทักษะในการเลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมรวดเร็ว โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ มีทักษะด้านการสื่อสารที่เด่นด้านภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ มีทักษะการทำงานด้านสารสนเทศแบบเชิงบูรณาการกับศาสตร์อื่น เป็นนักสร้างสรรค์เนื้อหา (content) มีทักษะการปฏิบัติงานในท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรม เข้าใจ เข้าถึงมีจิตวิทยาและรู้จักผู้คนในบริบททางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ Taneeheng, yeh, Suansan, Manlee, & Alae. (2016) ที่ได้สรุปเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาการกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และสื่อดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ไว้ว่าต้องมี 1) ทักษะปฏิบัติการด้านการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่และสื่อดั้งเดิมที่หลากหลายแบบหลอมรวม 2) ทักษะการทำงานด้านนิเทศศาสตร์เชิงบูรณาการ (Multicommunication skills) 3) เป็นนักสร้างสรรค์เนื้อหา (content) หรือ นักสร้างสรรค์คอนเทนท์ 4) มีทักษะเด่นด้านภาษามลายูกลาง ภาษาอังกฤษและภาษาไทยสำหรับวิชาชีพยุคศตวรรษที่ 21 5) มีทักษะการสื่อสารในสังคมพหุวัฒนธรรม เข้าใจ เข้าถึงมีจิตวิทยาและรู้จักผู้คนในบริบททางวัฒนธรรมพื้นถิ่น 6) มีบุคลิกภาพทำงานและปรับตัวได้เหมาะสมทุกสถานการณ์ ทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกพื้นที่ในประเทศและต่างประเทศ และมีความรู้รอบด้าน เท่าทันสมัยและไหวทันต่อคนและสภาพแวดล้อม ซึ่งทักษะที่กล่าวมาข้างต้นสาขาวิชาจะต้องสอดแทรกให้อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาของหลักสูตร โดยเฉพาะวิชาที่มีชั่วโมงปฏิบัติการ

2.3 ด้านการมีจิตสาธารณะ พบว่า นักศึกษาบางส่วนยังขาดจิตสาธารณะทางสาขาวิชาจึงต้องเร่งพัฒนาให้นักศึกษามีบุคลิกภาพและกิริยาท่าทางที่อ่อนโยนพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นทุกเวลา มีจิตใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลืองานคนอื่นโดยไม่ต้องร้องขอผ่านกิจกรรมต่างๆ ของสาขาวิชา และส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นจิตอาสาในหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ เช่น ชมรมกู้ภัยนาศบุตร กองพัฒนานักศึกษา และชมรมที่ทำงานเพื่อสังคมต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อปลูกฝังความมีจิตสาธารณะแต่ปีแรกจนถึงปีสุดท้ายของการเป็นนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Jindasu. (2007 p.129) ที่ได้สรุปถึงการจัดกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะ เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความเสียสละ และเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ส่วนแนวทางใน

การพัฒนาให้นักศึกษามีจิตสาธารณะทั้ง 8 ด้านคือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี 3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม 4) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ 5) ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น 6) มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 7) มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ 8) มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ จะต้องจัดกิจกรรมเสริมด้านวิชาชีพ ออกให้บริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่นทั้งในลักษณะกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม นักศึกษาที่ออกให้บริการวิชาการจะต้องมาด้วยความสมัครใจ โดยให้นักศึกษาคิดโครงการหรือกิจกรรมเองแล้วลงพื้นที่ให้อาจารย์เป็นผู้เฝ้าเทศที่สำคัญอาจารย์จะต้องมีความเสียสละมุ่งมั่นและทุ่มเทให้กับการทำงานเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา และที่สำคัญต้องมีกิจกรรมที่หลากหลาย และนักศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโดยการจัด กิจกรรมต้องบูรณาการกิจกรรมเข้าไปในเนื้อหาวิชาทุกรายวิชาการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วม กิจกรรมทุกๆ ครั้ง เพื่อปลูกฝังให้เป็นผู้มีความพร้อมและความสามารถในการเป็นคนที่มีคุณธรรมและมีจิตสาธารณะที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ Suttirat (2010) ที่ได้สรุปถึงแนวทางการพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะได้นั้น ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย โดยได้เรียนรู้จากการกระทำ และได้กระทำซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องไม่เร่งรีบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะ เป็นเรื่องที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนจะต้องร่วมมือกัน โดยการสอดแทรกเข้าไปในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง หรือจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับกลุ่มรายวิชาอื่นๆ โดยใช้วิธีจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและต้องลงมือปฏิบัติจริงโดยต้องกระทำซ้ำๆ เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้เกิดจิตสำนึกที่ดีและต้องมีแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการนำผลวิจัยไปใช้

1. สาขาวิชา ควรนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โครงการหรือกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและอัตลักษณ์ของนักศึกษา ให้มีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น

2. สาขาวิชาควรมีการสร้างความร่วมมือและข้อตกลงในการร่วมผลิตบัณฑิตกับสถาบันบริการสารสนเทศ และองค์กรทางวิชาชีพสารสนเทศ ทั้งในประเทศและกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งของการเข้าสู่อาชีพของผู้เรียนหลังจบการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยประเมินผลความสำเร็จทางด้านพฤติกรรมของนักศึกษาในการนำอัตลักษณ์ไปสู่การปฏิบัติของแต่ละรายวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อการพัฒนานักศึกษาตามคุณภาพและอัตลักษณ์

เอกสารอ้างอิง

- Jindasu, N. (2007). **Public spirit of the students: BanPongThakam School Sung Men District Phrae Province.** (In Thai). Naresuan University, Faculty of Education, Program in Educational Administration.
- Ministry of Education. (2009). **Notification of Ministry of Education Re: Thai Qualifications Framework for Higher Education 2009.** Retrieved July 2, 2009 from <http://qa.siam.edu/images/form2557/tqf.pdf>
- Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. (2017). **Self study report Nakhon Si Thammarat Rajabhat University 2017.** (In Thai). Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.
- Nakhon Si Thammarat Rajabhat University Faculty of Humanities and Social Sciences. (2017). **Bachelor of Arts Information Management (Curriculum Improvement, BE 2017).** (In Thai) Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.
- Suttirat, C. (2010). **New Learning Management.** Nonthaburi: Sahamit Printing Leasing & Leasing.

Taneeheng, N., Ayeh, A., Suansan, C., Manlee, N. and Alae, S. (2016). **Identity of students in Faculty Of Management Sciences, Communication Arts Program in Digital Broadcast, Yala Rajabhat University.** (In Thai). Yala: Yala Rajabhat University.

The Higher Education Commission. (2009). **The Notification of the Higher Education Commission. Followed by the Thai Qualifications Framework for Higher Education 2009.** (In Thai) Retrieved July 16, 2009 from <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf>